

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK XXXII

ŘÍJEN 1963

ČÍSLO 5

614:331.876.1

SOCIALISTICKÝM SOUTĚŽENÍM ZA DALŠÍ ROZVOJ HOSPODÁRNOSTI

Plukovník MUDr. Fridrich KUCHÁR, MNO—HT/ZS

V uplynulých měsících jsme zpracovávali akční plány k zabezpečení úkolů vyplývajících z usnesení pléna ÚV KSČ z 29. a 30. 5. 1963. Ve zpracovaných akčních plánech šlo v podstatě o souhrn opatření, která mají rozhodujícím způsobem přispět k překonání současných obtíží v našem národním hospodářství cestou mobilizace všech vnitřních sil a zdrojů, o odkrývání a i efektivnější využívání všech našich materiálových, pracovních a finančních rezerv. Organizované úsilí velitelů a náčelníků, stranických, svazáckých a odborových organizací, jakož i všech pracovníků zdravotnické služby ukázalo, že takovéto rezervy máme. Bylo třeba je jen hledat.

Akční plány — jako výsledek kolektivního a cílevědomého úsilí — jsou nástupem do boje za zvýšení hospodárnosti a efektivnosti na každém úseku naší činnosti. Je jen třeba, aby elán, s kterým jsme přistupovali k zpracování akčních plánů, nezhasl předčasně. Dopustili bychom se již tolikrát opakované chyby v minulosti, která vedla k nárazovosti a nepřinášela trvalé a hodnotné výsledky. Boj za hospodárnost a efektivnost musí být stálý, musí se prolínat každodenní naší prací. Jen tak dosáhneme trvalých výsledků a i trvalých hodnot.

Jedním z prostředků, který může rozhodným způsobem podnítit iniciativu příslušníků zdravotnické služby k plnění akčních plánů, je dobře organizované a cíleně usměrňované socialistické soutěžení, a to jak jednotlivců, tak i soutěžení kolektivů o titul Brigáda socialistické práce.

Před XII. sjezdem KSČ zaznamenalo socialistické soutěžení velký rozmach. Avšak po dosažení zasloužilých titulů Brigáda socialistické práce nebo Kolektiv XII. sjezdu KSČ pozorujeme větší či menší stagnaci socialistické iniciativy. Tato stagnace je vyvolávána často problémem, jak dále po dosažení titulu soutěžit, na jaké závazky po splnění dosud přijatých se zaměřit atd. Nyní je možnost soutěžení opět oživit, dát mu hodnotný obsah se zaměřením na iniciativní plnění úkolů a opatření zahrnutých do akčních plánů. Jde o to, aby každý příslušník naší zdra-

votnické služby znal své úkoly a vyjádřil je v osobních závazcích a podílel se příslušnou mírou i na kolektivních závazcích.

Je samozřejmé, že plnění akčních plánů musí být úzce spjato a navázáno na plnění RMNO pro výcvikový rok a odborných směrnic příslušných odborných náčelníků. I pravidelně prováděné komplexní ekonomické rozbory musí současně hodnotit plnění akčních plánů. Každý nový komplexní ekonomický rozbor musí se stát prostředkem dalšího hledání ještě možných skrytých rezerv.

Na které úkoly je třeba se především zaměřit?

Letošní krutá zima nás přinutila velmi ekonomicky využívat všech druhů energie, hlavně elektrické energie, topiva, vody apod. Přijímali jsme technicko-hospodářská opatření k maximálnímu šetření těmito energiemi, abychom úspory dali k dobru našemu národnímu hospodářství. Tato technicko-hospodářská opatření přinesla velké úspory a odhalily se i rezervy. Přitom chod našich ústavů a zařízení nijak neutrpěl. Proto v některých ústavech, například v Ústřední vojenské nemocnici, při zpracovávání akčních plánů ponechávají v platnosti prakticky všechna úsporná opatření zimního období. V racionálním využívání jednotlivých druhů energie je stále ještě velká rezerva. Je třeba jen pozorně sledovat celodenní provoz na odděleních a složkách a uvažovat o účelnější organizaci práce, o účelnějším využívání jednotlivých druhů energie apod.

Velké rezervy jsou i v exploataci motorových vozidel, v efektivním využívání jejich tonáže v obou směrech, eventuálně napojením se i na civilní dispečink dopravní služby. Pravidelná, odborně a svědomitě prováděná údržba vozidel prodlužuje dobu mezi jednotlivými druhy oprav, zlepšováním techniky jízdy možno dosahovat úspor na PHM a šetřit pneumatiky. Komplexním využíváním vozidel je možno snížit plánovaný průběh kilometrů a takto ušetřené kilometry využít na předzásobení našich ústavů uhlím už v letních měsících, abychom se tak vyhnuli kalamitním situacím poslední zimy. Provedení u ně-

kterých ústavů a útvarů nás přesvědčují, že ve využívání motorových vozidel je ještě mnoho ne hospodárnosti.

Od 1. 7. 1963 došlo ve vojenských léčebných ústavech k snížení stravného na osobu a den o 0,50 Kčs. Toho je možno dosáhnout bez jakékoli újmy na kvalitě a kvantitě léčebné výživy, a to lepší organizací přípravy stravy, racionalizací léčebné výživy, využíváním produktů vlastních PZH, snižováním odpadků atd. Našemu národnímu hospodářství účinně pomůžeme vlastním chovem vepřů ve vlastních PZH zkrmováním odpadků. Kde nejsou podmínky k vlastnímu chovu vepřů, tam je možno odpadky smluvně odevzdávat nejbližšímu JZD nebo státnímu statku. U našich ústavů a zařízení najdeme i dost polnohospodářské půdy, která dosud leží ladem. Ani jeden metr této půdy nesmí zůstat nevyužit. Máme přece možnosti využít této půdy k pěstování zeleniny pro vlastní potřebu nebo jiných produktů, a o to méně odčerpávat z národního hospodářství. V mnohých našich ústavech máme dokonce i poměrně vysokým nákladem adaptované skleníky, vytápěné parou, které jsou dnes nevyužívány. Naříkáme, že nejsou pracovníci. V současné době skutečně nejsou. A víc než v našich ústavech a zařízeních pociťuje se nedostatek pracovních sil v některých výrobních sektorech. Jakmile bude dostatek pracovních sil, posílíme i v našich ústavech a zařízeních tento pracovní úsek. V současné době však jde o to, aby naši pracovníci tyto fondy nenechávali nevyužity, ale aby dobrovolnými pracovními brigádami a závazky zabezpečili jejich nejefektivnější využití.

Mnohem více pozornosti než dosud musíme věnovat sběru kovového šrotu, barevných kovů, papíru, šetření a včasnému vracení obalových materiálů. U útvarů, ústavů a zařízení je vhodné organizovat sběr léčivých bylin.

Úspor je možno dosahovat i prodlužováním životnosti přístrojů, různé techniky, jejich součástek, často nakupovaných v kapitalistickém zahraničí. Snížení nákladů na opravy a údržbu přístrojů a techniky se docílí jejich přebíráním do socialistické péče jednotlivými pracovníky. Tam, kde tuto formu péče o přístroje a techniku zavedli, dosahují finálních úspor. Předpokládá to, aby se příslušný pracovník seznámil s minimální údržbou a drobnými opravami.

Dále je třeba se zamyslet i nad objednávkami přístrojů a techniky ze zahraničí i nad nákupem na domácím trhu. Musíme mít trochu více skromnosti. Nesmíme chtít hned všechno to, co je na trhu nové, když stará technika je ještě v provozu, slouží svému poslání a pro naši práci plně postačuje. Maximálně je třeba využívat té techniky, kterou máme. Bude proto potřeba pečlivě prověřit na všech pracovištích objednávky a stáhnout ty, které nejsou nezbytně potřebné. A objednáme-li už něco, tedy jen po pečlivé úvaze. Stává se nám, že objednaná technika je dodána a objedávající při přejímání zjistí, že to není ono, co vlastně chtěl, a dodanou věc nemůže využít pro svoji práci. Často jsou dodané

přístroje a technika nevyužity i proto, že včas ne provedeme potřebná stavebně technická opatření, která dodaná technika nebo přístroj vyžaduje.

Vybavení našich nemocnic nástroji, přístroji a jinou technikou je velmi dobré. Jiná otázka je, zda všude a na všech pracovištích jsou tyto fondy plně využívány. Zkušenosti ukazují, že tomu tak není. Zdánlivě je nedostatek těchto fondů, a to proto, že stávající jsou nesprávnou organizací práce využívány jen částečně. Proto jsme uvítali iniciativu příslušníků neurochirurgické kliniky ÚVN Praha, nositelů titulu Brigáda socialistické práce, kteří přišli s návrhem prověřit vybavení kliniky nástroji, přístroji a jinou technikou a odhalené rezervy dát k dispozici pro potřebu jiných oddělení. Tato snaha se musí stát celoarmádní. Potom dosáhneme plného vyřízení techniky a přístrojů, odkryjeme stávající rezervy a budeme moci provést i vyrovnání a přesuny mezi jednotlivými ústavami a tím snížit náklady plánované na dovoz i na nákup na domácím trhu.

V letošním roce v našich ústavech zahájily činnost komise účelné farmakoterapie. První zkušenosti ukazují, že komise musí prohloubit ještě více svoji činnost, a to nejen v práci ve vlastních ústavech, ale i směrem k práci hlavních lékařů útvarů. Pozorněji musí sledovat a vyhodnocovat indikování jednotlivých druhů léčiv a hospodaření s nimi. Pozorujeme, že ještě mnozí soudruzi lékaři mají zálibu v pestré a bohaté medikamentózní léčbě, i když to často není na místě. Často dochází k současnému podávání preparátů různých názvů, ale prakticky stejného účinku. Rozšířeno je podávání antibiotik, hlavně široce spektrálního účinku, a to i tehdy, kdy je možno s úspěchem podávat jiné preparáty. Mnozí lékaři stále ještě podléhají neoprávněným požadavkům a zvyklostem jednotlivých pacientů. Předpisují se a podávají ataraktika a různé jiné „módní“ léky, přesto, že by byla na místě účelnější úprava režimu práce a života vůbec a několik dobrých rad lékaře pacientovi. Bylo by to i pro zdraví pacienta prospěšnější. Účelným, indikovaným podáváním a předpisováním léků je možno dosáhnout nejen zkrácení doby léčení, ale i snížení nákladů na léčiva bez újmy na zdraví.

Musíme uvažovat i o ekonomičtějším používání obvazového materiálu — možnost přepírání obvazů a jejich několikanásobného použití. Velké obvazy možno nahrazovat fixací sterilní gázy leukoplastem nebo mastizolem. Je celá řada dalších a dalších možností šetření materiálem.

Na prodloužení životnosti zdravotnicko-hospodářského a výstrojního materiálu musí se podílet společnými silami jak zdravotníci, tak i pracovníci výstrojní služby, prádelny aj.

Pozornost je třeba věnovat skladování a včasné obměně léčiv a preparátů s krátkou expirační dobou. I ukládání a skladování léčiv a zdravotnického materiálu a jeho pravidelné a správné ošetřování je důležitým opatřením v hospodárnosti.

S prohlubováním léčebné péče, se zaváděním nových způsobů léčby, s rozvojem velké chirurgie stoupá i potřeba krve pro krevní transfúze. Náklady spojené se získáním krve od dobrovolných dárců jsou velké. Proto se v celém světě rozvíjí hnutí za získávání dobrovolných čestných bezplatných dárců krve. A darovat krev pro nemocného nebo raněného člověka, darovat krev, která vrací nebo zachraňuje život, bezplatně, to je projev vysoké uvědomělosti a socialistického humanismu. Je třeba, aby se příslušníci zdravotnické služby po vzoru pracovníků Ústřední vojenské nemocnice, kde počet bezplatných dárců krve dosahuje už čtvrté stovky, postavili do prvních řad dobrovolných bezplatných dárců krve, abychom i svým příkladem strhávali ostatní naše spoluobčany a získávali je do řad bezplatných dárců krve. Navíc je třeba, abychom intenzivně přesvědčovali, agitovali a tím získávali dobrovolné a bezplatné dárce krve. Musíme k tomu využívat pomoci stranických a mládežnických organizací u útvarů, ústavů a zařízení. Toto hnutí by se mělo stát celoarmádním. Byl by to konkrétní projev uvědomělosti a socialistického humanismu příslušníků naší armády.

To byl jeden komplex problémů a úkolů, kterým se můžeme podílet na zvyšování hospodárnosti a tak pomáhat našemu národnímu hospodářství. Jsou tu však i další možnosti, jak přispívat do pokladnice našeho lidu. Je to celý komplex preventivních a léčebných opatření, který směřuje k dalšímu prohloubení péče o zdraví, k posilování fyzického a duševního zdraví, k prodlužování produktivního věku člověka, k aktivnímu budování zdraví. To jsou obrovské hodnoty, které si ne vždy dostatečně uvědomujeme. Snad proto, že je nemožné vyčíslit je jednoduše korunou. Je však větší hodnota než lidské zdraví?

V komplexu těchto otázek při přijímání závazků bylo by potřeba zaměřit se především na tyto otázky:

Důsledně uplatňovat v každodenní praxi všechna preventivní opatření, která přinesl pokrok současné lékařské vědy, která jsou vědecky zdůvodněna a jsou i obsahem našich řádů a předpisů a směrnic starších odborných náčelníků. Důsledně realizovat směrnice pro dispenzární péči příslušníků ČSLA, vydané zdravotnickou správou MNO.

Odstranit formálnost a dlouhé ztrátové časy při provádění pravidelných lékařských prohlídek vojáků z povolání.

Vhodnou organizací práce, přizpůsobenou podmínkám výcviku a práce u útvaru, získáváním velitelů a politických pracovníků, osobním přesvědčováním dosáhnout 100% účasti všech příslušníků na pravidelných lékařských prohlídkách a vyšetřeních a jiných potřebných preventivních opatřeních, jako rentgenování, očkování apod. S každým vyšetřeným a prohlédnutým, u kterého budou zaznamenány i nejmenší poruchy zdravotního stavu, provést individuální pohovor — kromě jiných potřebných opatření. V pohovoru vysvětlit pravděpodobné příčiny na-

rušení zdravotního stavu, jak je třeba dále upravit jeho životosprávu, čeho se vyvarovat atd. Takovýmito pohovory lidi přesvědčíme, získáme a navíc si z nich vychováme dobré pomocníky a agitátory a bojovníky na úseku prevence.

Po provedených prohlídkách a vyšetřeních vyhodnotit zdravotní stav příslušníků s veliteli příslušných stupňů, se stranickou organizací provést rozbor zdravotního stavu, iniciativně navrhnout opatření k odstranění stávajících nejčastějších příčin narušování zdravotního stavu a vytváření optimálních podmínek pro výcvik, práci a odpočinek. Aby lékař mohl navrhnout správná a cílená opatření pro úpravu režimu výcviku a práce u útvaru, která by byla pro fyziologii organismu neoptimálnější, musí žít životem útvaru, poznat jeho problémy, žít mezi příslušníky útvaru, každodenně je sledovat, znát je a radit se s nimi. Tak dokáže odkrývat i nejčastější zdroje a příčiny úrazů a bude moci navrhnout i účinná preventivní opatření k podstatnějšímu snížení počtu úrazů.

S tím úzce souvisí i efektivnější využívání kapacity našich lázeňských ústavů, ozdravoven a zotavoven. Ty jsou, žel, plně využívány jen v letních měsících. Je třeba přesvědčovat, že lázeňské léčení není účinným jen v letních měsících, ale v průběhu celého roku. Propagovat víc než dosud tak zvanou „nabídkovou“ formu lázeňského léčení v trvání 21 dní. Kde si to zdravotní stav příslušníka vyžaduje, navrhnout veliteli odeslání na lázeňské léčení nebo do ozdravovny a trvat na splnění. Je pochopitelné, že spíše vysvětlením a přesvědčením dosáhneme efektu než nařízením.

Intenzivněji je třeba se podílet na pedagogicko-psychologické přípravě velitelů, seznamovat je se zásadami duševní hygieny, jak organizovat režim práce, výcviku, odpočinku a života vůbec, prohlubovat jejich znalosti v základních otázkách zdraví a nemoci, racionální výživy, významu tělovýchovy a sportu pro upevňování zdraví, o významu otužování, učit je, jak si chránit vlastní zdraví i zdraví podřízených. Vysvětlovat škodlivý účinek takzvaných civilizačních škodlivin na lidské zdraví. Vést ve spolupráci se stranickou a svazáckou organizací intenzivní boj proti alkoholismu, jako jevu společensky velmi škodlivému a navíc jednomu z nejčastějších příčin úrazů, havárií i katastrof s následnými ztrátami na lidských životech i materiálních hodnotách.

Je nutné upevňovat a prohlubovat spolupráci mezi hlavními lékaři a odbornými náčelníky vojenských nemocnic i odborníky ze zdravotnických praporů. Využívejme plně možnosti, které dává dobré materiální vybavení ošetřoven útvarů k rozšiřování laboratorních vyšetření, k maximálnímu využívání lůžkové kapacity ošetřoven pro hospitalizaci příslušníků útvaru; do spádové nemocnice na ambulantní vyšetření nebo hospitalizaci budeme odesílat jen ty, jejichž zdravotní stav to nezbytně potřebuje.

V otázkách výzkumu a praktické vědecké činnosti je třeba se zaměřit na řešení problémů, které mají úzký vztah k naší vlastní problema-

tice. Také podpora hnutí novátorů a zlepšovatelů a realizace přijatých zlepšovacích návrhů ve všech našich ústavech a zařízeních velmi pomůže.

Obdobných závazků je mnoho. Snad v každém soutěžícím kolektivu najdeme mezi závazky něco nového, progresivního. Naši příslušníci však o svých závazcích i o svých úspěších nepíší. Nevyužívají možností, které nám dávají Vojenské zdravotnické listy v „tribuně socialistického soutěžení“. Je třeba, aby se takovéto hodnoty staly majetkem všech. Proto je třeba je zveřejňovat.

Často polemizujeme o tom, zda služební úkol může být obsahem socialistického závazku. Mezi uváděnými závazky je mnoho takovýchto. Jistě

že i služební úkol může být obsahem socialistického závazku — vždyť závazek hledá právě nové formy a cesty, jak nejlépe daný úkol splnit. Konec konců celé úsilí socialistické iniciativy našich lidí sleduje další posílení naší zdravotnické služby, naší připravenosti a pohotovosti. A to je úkol daný nám stranou a vládou.

Socialistickou iniciativu je třeba podporovat a vytvářet podmínky pro její další a ještě úspěšnější rozvoj. V tom je záruka, že úspěšně splníme úkoly, které vytyčilo i pro nás zasedání ÚV KSČ dne 29. a 30. května 1963, a bude to i dobrou přípravou a nástupem za splnění připravovaného dokumentu strany o dalším rozvoji socialistického zdravotnictví a připravovaného zákona „O péči o zdraví“.